

Mariana BORCOMAN

CARACTERISTICILE UNEI COMUNITĂȚI ÎN PAGINILE UNOR ZIARE LOCALE: „GROSS-KOKLER BOTE” ȘI „REPSER HEIMATDANK” PÂNĂ LA MIJLOCUL SECOLULUI AL XX-LEA

Presă a fost un canal de comunicare și de transmitere a problemelor comunității. Apărută la mijlocul secolului al XVIII-lea, ca un fenomen general, a reprezentat o formă de exprimare și de evidențiere a unor evenimente politice cu caracter general, social-economice sau culturale, dar și a unor evenimente locale importante ce priveau numai o comunitate anume. În mod specific, vorbind de presa germană, aceasta se adresa etnicilor sași din comunitățile locuite de aceștia. În centre mari, cum a fost Brașovul sau Sibiu, presa apare devreme, chiar din secolul al XVII-lea, sub forma unor foi volante, iar în secolul următor, ziarele vor apărea cu o frecvență regulată și vor fi diverse. Acestea ajungeau prin diferite mijloace de distribuție în mai toate comunitățile de sași din Transilvania. Vom analiza, în rândurile articolului nostru, două exemple de presă locală: un ziar ce apărea în Sighișoara („Gross-Kokler Bote”) și unul ce apărea la Sibiu, însă era destinat sașilor din Rupea („Repser Heimatdank”).

Ziarul „Gross-Kokler Bote” („Mesagerul Târnavei Mari” sau „Mesagerul de pe Târnavă Mare”) era un ziar ce apărea de 2 ori pe săptămână la Sighișoara, începând cu 1923 și până în 1940. Mai purta un subtitlu, și anume, cel de „Schäßburger Zeitung”. Se adresa atât comunității germane, numeroase în Sighișoara, dar și sașilor din zonele din jur. Apărea sub formă de tabloid, un număr conținând 6-8 pagini.

Articolul principal era plasat pe prima pagină și era dedicat evenimentului important din săptămâna respectivă: comemorării unor personalități laice sau din fruntea bisericii sau unor acțiuni naționaliste (legate de evidențierea drepturilor sașilor).

Pe pagina a 2-a exista câte un articol redat episodic în mai multe numere, privind istoria unor așezări săsești (de exemplu în 1932, în două numere, articolul lui Hermine Melas, intitulat *Din trecutul Rupei*, care continuă și în 1935).

Un număr întreg din 23 decembrie 1934 este dedicat Crăciunului: astfel că, pe primele două pagini, sunt articole legate de semnificația Crăciunului, poezii de Crăciun, donații făcute cu ocazia aceasta pentru diferite opere de caritate.

Paginile 3-4 sau 5-6 sunt dedicate rubricii *Informația zilei*, cea mai cuprinzătoare și interesantă din tot ziarul. Regăsim informații utile, cum ar fi:

- organizarea unor adunări ecleziastice la care participa și episcopul evanghelic;
- adunările asociațiilor (de femei sau ale bărbaților);
- organizarea unor concerte de muzică;
- date privind starea vremii;

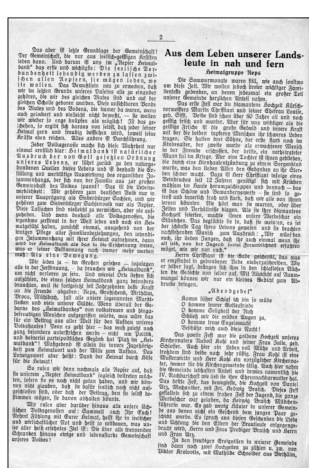
- evenimente legate de comemorarea unor personalități din comunitate;
- organizarea unor evenimente, cum ar fi balul de Crăciun;
- date politice privind ascensiunea lui Hitler;
- organizarea unor alegeri privind ocuparea unor funcții în Consiliul Orășenesc;
- deschiderea unor grădinițe.

În paginile 7-8 regăsim *Publicitatea*. Anunțurile publicitare sunt și ele diverse:

- de la deschiderea unei grădini de vară la hotelul Imperial din Sibiu;
- programul băii publice (cu prețurile de intrare);
- anunțuri mortuare;
- închirieri de locuințe;
- vânzări de pământ și grădini;
- servicii de reparații pentru diverse obiecte;
- donații de bani pentru diverse acțiuni;
- anunțuri de apariții de cărți, cu îndemnul de a fi cumpărate;
- vânzarea biletelor de loterie de Crăciun;
- publicitatea pentru anumite firme: (de comercializarea băuturilor – Diana a lui Johann Leonhard; de cumpărarea bijuteriilor vechi, cumpărarea mașinilor vechi de cusut);
- apariția unor ziare destinate comunității germane din țară, cum e „Bukarester Tageblatt”.

Ziarul era redactat în întregime în limba germană, numai unele anunțuri de la rubrica de publicitate erau redate și în limba română.

„Repsper Heimatdank” a fost un ziar cu apariție periodică, începând cu 1937 și până la 1940. Era editat la Sibiu, sub redacția lui Franz Pildner, și era destinat populației de etnie germană din târgul Rupea, care, în acea perioadă, ajunge la 55% din populație. Ziarul cuprindea 6 pagini: în primele 5, articole importante, în pagina a 6-a regăsim publicitatea. Articolele de fond, plasate pe prima pagină, cultivau sentimentul naționalist (era redat *Jurământul sășesc* a lui Michael Albert, redactat în dialectul sășesc), fie poezii, fie probleme social-economice ale comunității rupene sau privind viața confesională.

Pe paginile 2-3 apar frecvent articole serial privind istoria comunității săsești sub titlul *Din viața oamenilor din trecut sau prezent*, ilustrând aspecte din viața comunității rupene, din Sibiu, din Brașov și București. Alături de acestea, apar date privind viața pe care o duceau sașii ce au emigrat și au constituit mari comunități în jurul Berlinului și Stuttgartului.

Pagina 4 cuprinde articole de interes: în general, în preajma anilor '30-'40, sunt legate de mișcarea național-socialistă (cu amănunte din anii 1915, când exista o astfel de formațiune în Rupea).

Pagina 6 era destinată publicității, cuprinzând anunțuri diverse, respectiv:

- donații către biserică, ce vor fi folosite în diverse scopuri caritabile;
- orarul trenurilor ce pleacă din gara Rupea, precum și cel al autobuzelor ce făceau legătura dintre oraș și gară;
- publicitatea unor firme diverse: de confecționare a hainelor bărbătești – *Kellner und Teutsch* din Sibiu; *Mark Medeea*, de vânzare

a siropurilor de fructe, a oranjadei și citronadei; unei bănci a lui August Gross din Brașov, ce dădea împrumuturi către agricultori; anunțuri diverse de vânzare de pământuri și livezi.

Ziarele erau difuzate prin sistemul poștal, de abonamente, mai ales în cazul ziarului din Sighișoara, unde populația germană ajungea la câteva sute de locuitori, sau era distribuit duminica dimineața, la slujba de la biserică. Cel de la Rupea însă nu avea o apariție constantă și, ținând cont de numărul relativ mic al familiilor sașilor (poate 100-150), era cu siguranță distribuit contra-cost la biserică, duminica. Abonamente aveau preotul și profesorii de la școală. Nu avem însă date privind solicitarea ziarelor sau scrisori privind problemele ce ar fi apărut datorită nedifuzării acestora.

Bibliografie

A. Izvoare

1. Ziarul „Gross-Kokler Bote”, nr. 2812/20 noiembrie 1932;
nr. 2921/23 decembrie 1934;
nr. 2924/13 ianuarie 1935.
2. Ziarul „Repser Heimatdank”, nr. 3/1 octombrie 1937;
nr. 4/15 ianuarie 1938.

B. Lucrări generale

1. Bianu, Ion; Hodoș, Nerva, *Publicațiile periodice românești*, București, Academia Română, 1915.
2. Petcu, Marian, *Tipologia presei românești*, Cluj-Napoca, Institutul European, 2000.
3. Idem, *Sociologia mass media*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002.

“Gross-Kokler Bote” and “Repser Heimatdank”

Abstract

Press history goes back to the 17th century. Its life and evolution resulted from the increasing amount of information and the effort to disseminate it on an area as large as possible. Thus, starting from the 18th century, we can talk about the press diversification into two main categories: central press and local press. Then, in the 19th century, it specializes on fields of daily interests, as well as on cultural and religious ones.

Our article concentrates on two newspapers: “Gross-Kokler Bote” issued in Sighisoara, and “Repser Heimatdank” issued in Sibiu and targeting the German population of Rupea. Both newspapers were printed in German, and we focused on several issues of the 3rd and 4th decades of the 20th century. The former was issued on a regular basis, whereas the latter was issued randomly.

Both of them provided the German community with relevant information. They consisted of 6, 8 or 10 pages containing various types of information: the main articles approached significant events as well as commercials on the last pages. Mention should be made that those newspapers attended to the needs of numerous German population living in Tarnava Mare and Cohalm Valley.